

**KONWENCJA O OCHRONIE ŚRODOWISKA MORSKIEGO OBSZARU PÓŁNOCNO-WSCHODNIEGO
ATLANTYKU****SPIS TREŚCI****PREAMBUŁA**

Artykuł 1:	Definicje
Artykuł 2:	Zobowiązania ogólne
Artykuł 3:	Zanieczyszczenie ze źródeł lądowych
Artykuł 4:	Zanieczyszczenie przez zatapianie lub spalanie
Artykuł 5:	Zanieczyszczenie ze źródeł oddalonych od brzegu
Artykuł 6:	Ocena jakości środowiska morskiego
Artykuł 7:	Zanieczyszczenie z innych źródeł
Artykuł 8:	Badania naukowe i techniczne
Artykuł 9:	Dostęp do informacji
Artykuł 10:	Komisja
Artykuł 11:	Obserwatorzy
Artykuł 12:	Sekretariat
Artykuł 13:	Decyzje i zalecenia
Artykuł 14:	Status załączników i dodatków
Artykuł 15:	Zmiana Konwencji
Artykuł 16:	Przyjęcie załączników
Artykuł 17:	Zmiana załączników
Artykuł 18:	Przyjęcie dodatków
Artykuł 19:	Zmiana dodatków
Artykuł 20:	Prawo głosowania
Artykuł 21:	Zanieczyszczenie o charakterze transgranicznym
Artykuł 22:	Powiadamianie Komisji
Artykuł 23:	Zgodność
Artykuł 24:	Regionalizacja
Artykuł 25:	Podpisanie
Artykuł 26:	Ratyfikacja, przyjęcie lub zatwierdzenie
Artykuł 27:	Przystąpienie
Artykuł 28:	Zastrzeżenia
Artykuł 29:	Wejście w życie
Artykuł 30:	Wystąpienie
Artykuł 31:	Zastąpienie Konwencji z Oslo oraz Konwencji paryskiej
Artykuł 32:	Rozstrzyganie sporów
Artykuł 33:	Obowiązki rządu depozytariusza
Artykuł 34:	Tekst oryginalny
Załącznik I:	Załącznik w sprawie zapobiegania oraz eliminacji zanieczyszczenia ze źródeł lądowych
Załącznik II:	Załącznik w sprawie zapobiegania oraz eliminacji zanieczyszczenia przez zatapianie lub spalanie
Załącznik III:	Załącznik w sprawie zapobiegania oraz eliminacji zanieczyszczenia ze źródeł oddalonych od brzegu
Załącznik IV:	Załącznik w sprawie oceny jakości środowiska morskiego
Dodatek 1:	Kryteria definiowania praktyk i technik wymienionych w artykule 2 ustęp 3 litera b) i) Konwencji
Dodatek 2:	Kryteria wymienione w artykule 1 ustęp 2 załącznika I oraz w artykule 2 ustęp 2 załącznika III

KONWENCJA O OCHRONIE ŚRODOWISKA MORSKIEGO OBSZARU PÓŁNOCNO-WSCHODNIEGO ATLANTYKU

UMAWIAJĄCE STRONY,

UZNAJĄC, że środowisko morskie oraz fauna i flora, którym ono zapewnia byt mają istotne znaczenie dla wszystkich narodów;

UZNAJĄC nieodłączne bogactwo środowiska morskiego obszaru Północno-Wschodniego Atlantyku oraz konieczność zapewnienia jego skoordynowanej ochrony;

UZNAJĄC, że uzgodnione działanie na poziomach krajowym, regionalnym i globalnym jest konieczne dla zapobiegania i eliminowania zanieczyszczenia mórz oraz osiągnięcia zrównoważonego zarządzania obszarem morskim, a mianowicie zarządzania działalnością człowieka w taki sposób, aby ekosystem morski nadal podtrzymywał prawnie dozwolone wykorzystanie morza i nadal wypełniał potrzeby obecnych i przyszłych pokoleń;

MAJĄC NA UWADZE, że równowadze ekologicznej oraz zgodnemu z prawem wykorzystywaniu morza coraz bardziej zagraża zanieczyszczenie;

UWZGLĘDNIAJĄC zalecenia Konferencji Narodów Zjednoczonych w sprawie środowiska naturalnego, która odbyła się w Sztokholmie w czerwcu 1972 roku;

UWZGLĘDNIAJĄC również wyniki Konferencji Narodów Zjednoczonych w sprawie Środowiska i Rozwoju, która odbyła się w Rio de Janeiro w czerwcu 1992 roku;

ODWOŁUJĄC SIĘ do odpowiednich przepisów zwyczajowego prawa międzynarodowego odzwierciedlonego w części XII Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawie morza oraz w szczególności w artykule 197 dotyczącego globalnej i regionalnej współpracy dla ochrony i zachowania środowiska morskiego;

UWZGLĘDNIAJĄC, że wspólny interes państw dzielących ten sam obszar morski powinien skłaniać je do współpracy na poziomie regionalnym i lokalnym;

ODWOŁUJĄC SIĘ do pozytywnych wyników uzyskanych w kontekście Konwencji o zapobieganiu zanieczyszczeniu mórz przez zatapianie odpadów ze statków i statków powietrznych podpisanej w Oslo dnia 15 lutego 1972 roku, zmienionej Protokołami z dnia 2 marca 1983 roku oraz Konwencji o zapobieganiu zanieczyszczenia mórz ze źródeł lądowych podpisanej dnia 4 czerwca 1974 roku, zmienionej Protokołem z dnia 26 marca 1986 roku;

W PRZEŚWIADCZENIU, że dalsze działania międzynarodowe mające na celu zapobieganie i eliminację zanieczyszczenia morza powinny bezzwłocznie zostać podjęte, jako część postępowych i spójnych środków ochrony środowiska morskiego;

UZNAJĄC, że może być pożądane przyjęcie na poziomie regionalnym bardziej rygorystycznych środków w odniesieniu do zapobiegania i eliminacji zanieczyszczenia środowiska morskiego lub w odniesieniu do ochrony środowiska morskiego przed negatywnymi skutkami działalności człowieka niż przewidziano to w konwencjach międzynarodowych lub porozumieniach o zakresie globalnym;

UZNAJĄC, że kwestie odnoszące się do zarządzania rybołówstwem są odpowiednio uregulowane w porozumieniach międzynarodowych i regionalnych dotyczących w szczególności tych kwestii;

ZWAŻYWSZY, że obecne Konwencja z Oslo i Konwencja paryska nie kontrolują we właściwy sposób niektórych z wielu źródeł zanieczyszczenia i że jest zatem uzasadnione zastąpienie ich niniejszą Konwencją, która skierowana jest na wszystkie źródła zanieczyszczenia środowiska morskiego oraz negatywne skutki działalności człowieka oraz bierze pod uwagę zasadę ostrożności i wzmacnia współpracę regionalną,

UZGODNIŁY, CO NASTĘPUJE:

Artykuł 1

Definicje

Do celów Konwencji:

- a) „obszar morski” oznacza wody wewnętrzne i morza terytorialne Umawiających się Stron, morze leżące poza i przyległe do morza terytorialnego podlegającego jurysdykcji państwa nadbrzeżnego w zakresie uznanym przez prawo międzynarodowe oraz morze pełne obejmujące dno wszystkich tych wód oraz jego podglebie położone w następujących granicach:
- i) tych części Oceanów Atlantyckiego i Arktycznego oraz ich wód zależnych, które leżą na północ od 36° szerokości geograficznej północnej oraz między 42° długości geograficznej zachodniej a 51° długości geograficznej wschodniej, z wyłączeniem:
1. Morza Bałtyckiego i cieśnin Bełt leżących na południe i wschód od linii biegnących od Hasenore Head do Griben Point, od Korshage do Spodsbjerg i z Gibjerg Head do Kullen;
  2. Morza Śródziemnego i jego mórz zależnych aż do punktu przecięcia równoleżnika 36° szerokości geograficznej północnej i południka 5° 36' długości geograficznej zachodniej;
- ii) tej części Oceanu Atlantyckiego leżącej na północ od 59° szerokości geograficznej północnej oraz między 44° długości geograficznej zachodniej a 42° długości geograficznej zachodniej;
- b) „wody wewnętrzne” oznaczają wody po lądowej stronie linii podstawowych, od których mierzy się szerokość morza terytorialnego, ciągnące się w przypadku cieków wodnych aż do granicy wody słodkiej;
- c) „granica wody słodkiej” oznacza miejsce w obrębie cieków wodnych, w którym w trakcie odpływu i w okresie niskiego pływów wody słodkiej, rejestruje się znaczne zwiększenie zasolenia spowodowanego obecnością wody morskiej;
- d) „zanieczyszczenie” oznacza wprowadzenie przez człowieka, bezpośrednio lub pośrednio, substancji lub energii do obszaru morskiego, co skutkuje lub może skutkować zagrożeniem zdrowia ludzkiego, uszkodzeniem zasobów żywych i ekosystemów morskich, zniszczeniem jego walorów lub zakłóceniem innych dozwolonych sposobów wykorzystania morza;
- e) „źródła lądowe” oznaczają punkt i źródła rozproszone na lądzie, z których substancje lub energia dostają się do obszaru morskiego drogą wodną, powietrzną lub bezpośrednio z wybrzeża. Obejmują one źródła związane z każdym rozmyślnym usunięciem pod dnem morskim dokonanym z lądu poprzez tunel, rurociąg lub inne środki i źródła związane z konstrukcjami zbudowanymi przez człowieka na obszarze morskim podlegającym jurysdykcji Umawiającej się Strony w celach innych niż działalność przybrzeżna;
- f) „zatapianie” oznacza:
- i) każde rozmyślne usunięcie do morza na obszarze morskim odpadów i innych materiałów:
1. ze statków lub statków powietrznych;
  2. z instalacji oddalonych od brzegu;
- ii) każde rozmyślne usunięcie na obszarze morskim:
1. statków lub statków powietrznych;
  2. oddalonych od brzegu instalacji i rurociągów;
- g) „zatapianie” nie obejmuje:
- i) usunięcia, zgodnie z Międzynarodową Konwencją o zapobieganiu zanieczyszczeniu morza przez statki z 1973 roku, zmienioną Protokołem z 1978 roku lub innym mającym zastosowanie prawem międzynarodowym, odpadów lub innych przypadkowych lub wynikających z normalnej działalności statków lub statków powietrznych albo oddalonych od brzegu instalacji substancji innych niż odpady lub inne substancje transportowane przez statki lub do statków lub statków powietrznych albo oddalonych od brzegu instalacji w celu usunięcia takich odpadów lub innych substancji pochodzących z oczyszczania takich odpadów lub innych substancji na tych statkach lub statkach powietrznych albo oddalonych od brzegu instalacjach;
- ii) umieszczania substancji w celu innym niż zwykłe ich usunięcie, pod warunkiem że jeśli umieszczenie dokonywane jest w innym celu niż pierwotne przeznaczenie materiału lub cel jego budowy, odbywa się ono zgodnie z odpowiednimi postanowieniami Konwencji; oraz
- iii) do celów załącznika III, pozostawienia w całości lub w części zużytej oddalonej od brzegu instalacji lub zużytego oddalonego od brzegu rurociągu, pod warunkiem że każda taka operacja odbywa się zgodnie z wszelkimi odpowiednimi postanowieniami Konwencji oraz innym odpowiednim prawem międzynarodowym;
- h) „spalanie” oznacza każde rozmyślne palenie odpadów lub innych materiałów na obszarze morskim w celu ich termicznego zniszczenia;
- i) „spalanie” nie obejmuje przypadkowego lub wynikającego z normalnej działalności statków lub samolotów lub oddalonych od brzegu instalacji termicznego zniszczenia odpadów lub innego materiału zgodnie z mającym zastosowanie prawem międzynarodowym, innego niż zniszczenie termiczne

odpadów lub innych materiałów na statkach lub statkach powietrznych lub oddalonych od brzegu instalacjach działających do celów takiego termicznego zniszczenia;

- j) „działalność przybrzeżna” oznacza działalność wykonywaną na obszarze morskim do celów badawczych, oceny lub eksploatacji węglowodorów płynnych i gazowych;
- k) „źródła oddalone od brzegu” oznaczają oddalone od brzegu instalacje i oddalone od brzegu rurociągi, z których substancje lub energia przedostają się do obszaru morskiego;
- l) „oddalona od brzegu instalacja” oznacza każdą zbudowaną przez człowieka konstrukcję, zakład lub statek lub jego część, pływający lub przymocowany do dna morskiego, umieszczony na obszarze morskim do celów działalności przybrzeżnej;
- m) „oddalony od brzegu rurociąg” oznacza każdy rurociąg, który został umieszczony na obszarze morskim do celów działalności przybrzeżnej;
- n) „statki lub statki powietrzne” oznaczają wszelkiego rodzaju statki przenoszone drogą wodną lub powietrzną, ich części lub inne wyposażenie. Pojęcie to obejmuje poduszki, jednostki pływające, zarówno z własnym napędem lub bez oraz inne konstrukcje zbudowane przez człowieka na obszarze morskim i ich wyposażenie, z wyłączeniem oddalonych od brzegu instalacji i oddalonych od brzegu rurociągów;
- o) „odpady lub inne materiały” nie obejmują:
  - i) szczątków ludzkich;
  - ii) oddalonych od brzegu instalacji;
  - iii) oddalonych od brzegu przybrzeżnych;
  - iv) nieprzetworzonych ryb i odpadków z ryb zrzucanych ze statków rybackich;
- p) „konwencja” oznacza, jeśli nie określono inaczej w treści, Konwencję o ochronie środowiska morskiego obszaru Północno-Wschodniego Atlantyku wraz z jej załącznikami i dodatkami;
- q) „konwencja z Oslo” oznacza Konwencję o zapobieganiu zanieczyszczeniu mórz przez zatapianie odpadów ze statków i statków powietrznych podpisaną w Oslo dnia 15 lutego 1972 roku, zmienioną Protokołami z dnia 2 marca 1983 roku i z dnia 5 grudnia 1989 roku;
- r) „konwencja paryska” oznacza Konwencję o zapobieganiu zanieczyszczenia mórz ze źródeł lądowych podpisaną w Paryżu dnia 4 czerwca 1974 roku, zmienioną Protokołem z dnia 26 marca 1986 roku;
- s) „regionalna organizacja integracji gospodarczej” oznacza organizację utworzoną przez suwerenne państwa danego regionu, która posiada kompetencje w odniesieniu do kwestii regulowanych Konwencją i została należycie uprawniona, zgodnie ze swoimi procedurami wewnętrznymi, do podpisania, ratyfikowania, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia do Konwencji.

Artykuł 2

Zobowiązania ogólne

1. a) Umawiające się Strony, zgodnie z postanowieniami Konwencji, podejmują wszelkie możliwe kroki w celu zapobiegania i eliminowania zanieczyszczenia oraz podejmują niezbędne środki w celu ochrony obszaru morskiego przed negatywnymi skutkami działalności ludzkiej tak, aby chronić zdrowie ludzkie i zachować ekosystemy morskie oraz, jeśli ma to zastosowanie, przywrócić obszary morskie, które zostały dotknięte negatywnymi czynnikami.
  - b) W tym celu Umawiające się Strony, indywidualnie i wspólnie, przyjmują programy i środki oraz harmonizują swoje polityki i strategie.
2. Umawiające się Strony stosują:
  - a) zasadę ostrożności, na mocy której środki zapobiegawcze mają zostać podjęte, jeśli istnieją uzasadnione podstawy dla obaw, że wprowadzane, bezpośrednio lub pośrednio, do środowiska morskiego substancje lub energia mogą stworzyć zagrożenie dla zdrowia ludzkiego, szkodzić żywym zasobom i ekosystemom morskim, niszczyć jego walory lub zakłócać inne dozwolone sposoby wykorzystania morza nawet wtedy, gdy brak jest jednoznacznych dowodów, że istnieje związek przyczynowy między tym wprowadzaniem a skutkami;
  - b) zasadę „zanieczyszczający płaci”, na mocy której koszty zapobiegania zanieczyszczeniom, kontroli i środków redukcji mają być ponoszone przez zanieczyszczającego.
3. a) Przy wprowadzaniu w życie Konwencji Umawiające się Strony przyjmują programy i środki, które zawierają, gdzie stosowne, terminy ich zakończenia oraz uwzględniają w pełni zastosowanie najnowszych osiągnięć technologicznych i praktyk zaprojektowanych dla zapobiegania i pełnej eliminacji zanieczyszczenia.
  - b) W tym celu Umawiające się Strony:
    - i) biorą pod uwagę kryteria ustanowione w dodatku 1, definiują w odniesieniu do programów i przedsięwzięć stosowanie, między innymi:
      - najlepszych dostępnych technik,
      - najlepszej praktyki ekologicznej,

obejmujących, gdzie stosowne, czystą technologię;

ii) w trakcie realizacji takich programów i środków, zapewniają stosowanie najlepszych dostępnych technik oraz najlepszej praktyki ekologicznej w ten sposób określonych, obejmujących, gdzie stosowne, czystą technologię.

4. Umawiające się Strony stosują środki przyjęte przez nie w taki sposób, który zapobiega zwiększeniu zanieczyszczenia morza poza obszarem morskim lub w innych częściach środowiska.

5. Żadne postanowienie Konwencji nie jest interpretowane w sposób, który wstrzymywałby Umawiające się Strony od przyjmowania, indywidualnie lub wspólnie, bardziej rygorystycznych środków odnoszących się do zapobiegania i eliminowania zanieczyszczenia obszaru morskiego lub odnoszących się do ochrony obszaru morskiego przed negatywnymi skutkami działalności człowieka.

Artykuł 3

Zanieczyszczenie ze źródeł lądowych

Umawiające się Strony podejmują, indywidualnie oraz wspólnie, wszelkie możliwe kroki w celu zapobiegania i eliminacji zanieczyszczenia ze źródeł lądowych zgodnie z postanowieniami Konwencji, w szczególności tak, jak przewidziano w załączniku I.

Artykuł 4

Zanieczyszczenie przez zatapianie lub spalanie

Umawiające się Strony podejmują, indywidualnie oraz wspólnie, wszelkie możliwe kroki w celu zapobiegania i eliminacji zanieczyszczenia przez zatapianie lub spalanie odpadów lub innych materiałów zgodnie z postanowieniami Konwencji, w szczególności tak, jak przewidziano w załączniku II.

Artykuł 5

Zanieczyszczenie ze źródeł oddalonych od brzegu

Umawiające się Strony podejmują, indywidualnie oraz wspólnie, wszelkie możliwe kroki w celu zapobiegania i eliminacji zanieczyszczenia ze źródeł oddalonych od brzegu zgodnie z postanowieniami Konwencji, w szczególności tak, jak przewidziano w załączniku III.

Artykuł 6

Ocena jakości środowiska morskiego

Umawiające się Strony, zgodnie z postanowieniami Konwencji, w szczególności tak, jak przewidziano w załączniku IV:

a) przeprowadzają i publikują w regularnych odstępach czasu wspólne oceny stanu jakości środowiska morskiego oraz jego rozwoju, w odniesieniu do obszaru morskiego lub jego regionów bądź podregionów;

b) włączają do takich ocen zarówno oszacowanie skuteczności środków podjętych i zaplanowanych w celu ochrony środowiska morskiego, jak i identyfikacje priorytetów działania.

Artykuł 7

Zanieczyszczenie z innych źródeł

Umawiające się Strony współpracują w celu przyjęcia załączników, dodatkowych do załączników wymienionych w artykułach 3, 4, 5 i 6, zalecających środki, procedury i normy ochrony środowiska morskiego przed zanieczyszczeniem z innych źródeł, stopnia, w jakim takie zanieczyszczenie nie jest już przedmiotem skutecznych środków uzgodnionych przez inne organizacje międzynarodowe lub określonych w innych konwencjach międzynarodowych.

Artykuł 8

Badania naukowe i techniczne

1. Dla osiągnięcia celów Konwencji, Umawiające się Strony tworzą uzupełniające lub wspólne programy badań naukowych lub technicznych oraz, zgodnie ze standardową procedurą, przekazują do Komisji:

- wyniki takich uzupełniających, wspólnych lub innych odpowiednich badań;
- szczegóły innych odpowiednich programów badań naukowych i technicznych.

2. Czyniąc to Umawiające się Strony biorą pod uwagę pracę wykonaną w tych obszarach przez właściwe międzynarodowe organizacje i agencje.

Artykuł 9

Dostęp do informacji

1. Umawiające się Strony zapewniają, że ich właściwe władze są zobowiązane do udostępniania informacji opisanych w ustępie 2 niniejszego artykułu każdej osobie fizycznej lub prawnej w odpowiedzi na każdą prośbę o jej udzielenie, bez konieczności udowodnienia interesu przez tę osobę, bez nieuzasadnionych opłat tak szybko, jak jest to możliwe a najpóźniej w terminie dwóch miesięcy.

2. Informacjami określonymi w ustępie 1 niniejszego artykułu są wszelkie dostępne informacje pisemne, wizualne, dźwiękowe lub formularze bazy danych na temat stanu obszaru morskiego, działań lub środków negatywnie wpływających lub mogących wpłynąć na niego oraz działań lub środków wprowadzonych w życie zgodnie z Konwencją.

3. Postanowienia niniejszego artykułu nie mają wpływu na prawo Umawiających się Stron, zgodnie z ich krajowymi systemami prawnymi i mającymi zastosowanie regulacjami międzynarodowymi, do wprowadzania możliwości odrzucenia prośby o takie informacje, jeśli dotyczy ona:

- a) poufności postępowania władz publicznych, stosunków międzynarodowych i obronności narodowej;
- b) bezpieczeństwa publicznego;
- c) spraw, które są lub były *sub judice* lub są badane (włączając w to postępowania dyscyplinarne) lub podlegają wstępnemu postępowaniu dochodzeniowemu;
- d) ochrony tajemnicy handlowej i przemysłowej, włączając w to własność intelektualną;
- e) poufności danych osobowych i/lub akt;
- f) materiałów dostarczonych przez stronę trzecią, w przypadku gdy strona ta nie jest prawnie zobowiązana, aby to uczynić;
- g) materiałów, których ujawnienie zwiększyłoby prawdopodobieństwo zniszczenia środowiska, którego te materiały dotyczą.

4. Należy podać przyczyny odmowy udostępnienia żądanej informacji.

Artykuł 10

Komisja

1. Niniejszym ustanawia się Komisję składającą się z przedstawicieli każdej z Umawiających się Stron. Komisja zbiera się w regularnych odstępach czasu oraz w każdym przypadku, gdy postanawia się o tym z uwagi na szczególne okoliczności, zgodnie z regulaminem.

2. Do obowiązków Komisji należy:

- a) nadzorowanie wprowadzenia w życie Konwencji;
- b) ogólny przegląd warunków panujących na obszarze morskim, skuteczności przyjmowanych środków, priorytetów i potrzeby wszelkich dodatkowych lub odmiennych środków;
- c) opracowywanie, zgodnie z zobowiązaniami ogólnymi Konwencji, programów i środków w celu zapobiegania i eliminacji zanieczyszczenia i kontroli działań, które mogą, bezpośrednio lub pośrednio, negatywnie wpłynąć na obszar morski; takie programy i środki mogą, w stosownych przypadkach, obejmować instrumenty ekonomiczne;
- d) ustalanie w regularnych odstępach czasu swojego programu pracy;
- e) ustanowienie takich organów pomocniczych, które uzna za niezbędne i szczegółowe określenie ich zakresu uprawnień;

f) rozpatrywanie i, gdzie stosowne, przyjmowanie propozycji w sprawie zmiany Konwencji zgodnie z artykułami 15, 16, 17, 18, 19 i 27;

g) pełnienie funkcji powierzonych na mocy artykułów 21 i 23 oraz takich innych funkcji, jakie mogą być właściwe w ramach warunków Konwencji.

3. W tych celach Komisja może, między innymi, przyjąć decyzje i zalecenia zgodnie z artykułem 13.

4. Komisja opracowuje własny regulamin, który jest przyjmowany jednogłośnie przez Umawiające się Strony.

5. Komisja opracowuje swoje przepisy finansowe, które są przyjmowane jednogłośnie przez Umawiające się Strony.

Artykuł 11

Obserwatorzy

1. Komisja może, w głosowaniu jednomyślnym Umawiających się Stron, zdecydować o dopuszczeniu jako obserwatora:

- a) każdego państwa niebędącego Umawiającą się Stroną Konwencji;
- b) każdą międzynarodową organizację rządową lub każdą organizację pozarządową, której działalność jest związana z Konwencją.

2. Tacy obserwatorzy mogą uczestniczyć w posiedzeniach Komisji bez prawa głosowania oraz mogą przedstawiać Komisji wszelkie informacje lub sprawozdania istotne do celów Konwencji.

3. Warunki dopuszczenia i uczestnictwa obserwatorów określone są w regulaminie Komisji.

Artykuł 12

Sekretariat

1. Niniejszym ustanawia się stały Sekretariat.

2. Komisja wyznacza sekretarza wykonawczego i ustala obowiązki dla tego stanowiska oraz warunki, na których jest ono obejmowane.

3. Sekretarz wykonawczy sprawuje funkcje niezbędne dla administrowania Konwencją oraz pracą Komisji, a także inne zadania powierzone sekretarzowi wykonawczemu przez Komisję zgodnie z regulaminem oraz regulacjami finansowymi.

Artykuł 13

Decyzje i zalecenia

1. Decyzje i zalecenia są przyjmowane jednogłośnie przez Umawiające się Strony. Jeśli nie można osiągnąć jednomyślności i jeśli nie przewidziano inaczej w Konwencji, Komisja może jednakże przyjmować decyzje lub zalecenia większością trzech czwartych głosów Umawiających się Stron.

2. Decyzja wiąże po upływie okresu 200 dni od przyjęcia przez te Umawiające się Strony, które głosowały za nią i pisemnie nie powiadomiły w tym okresie sekretarza wykonawczego, że nie są w stanie przyjąć decyzji, pod warunkiem że po upływie tego okresu trzy czwarte Umawiających się Stron, bądź głosowało za podjęciem decyzji i nie wycofało zgody bądź powiadomiło na piśmie sekretarza wykonawczego, że jest w stanie przyjąć decyzję. Taka decyzja staje się wiążąca w odniesieniu do każdej innej Umawiającej się Strony, która powiadomiła sekretarza wykonawczego na piśmie, że jest ona w stanie przyjąć decyzję od momentu tego powiadomienia lub po upływie 200 dni od przyjęcia decyzji, w zależności od tego, który termin jest późniejszy.

3. Powiadomienie na mocy ustępu 2 niniejszego artykułu, skierowane do sekretarza wykonawczego może wskazywać, że Umawiająca się Strona nie jest zdolna do przyjęcia decyzji w zakresie, w jakim odnosi się ona do jednego lub więcej jej terytoriów zależnych lub autonomicznych, do których stosuje się Konwencję.

4. Wszelkie decyzje przyjęte przez Komisję zawierają, gdzie stosowne, postanowienia określające harmonogram, według którego decyzja jest wykonywana.

5. Zalecenia nie mają mocy wiążącej.

6. Decyzje dotyczące wszelkich załączników lub dodatków są podejmowane jedynie przez Umawiające się Strony związane danym załącznikiem lub dodatkiem.

Artykuł 14

Status załączników i dodatków

1. Załączniki i dodatki stanowią integralną część Konwencji.

2. Załączniki mają charakter naukowy, techniczny lub administracyjny.

Artykuł 15

Zmiana Konwencji

1. Bez uszczerbku dla postanowień artykułu 27 ustęp 2 oraz przepisów szczególnych mających zastosowanie do przyjmowania lub zmiany załączników lub dodatków, zmiana Konwencji jest regulowana przez niniejszy artykuł.

2. Każda Umawiająca się Strona może proponować zmianę do Konwencji. Tekst proponowanej zmiany jest przekazywany Umawiającym się Stronom przez sekretarza wykonawczego Komisji najpóźniej sześć miesięcy przed posiedzeniem Komisji, na którym proponuje się jej przyjęcie. Sekretarz wykonawczy przekazuje również w celach informacyjnych proponowaną zmianę sygnatariuszom Konwencji.

3. Komisja przyjmuje zmianę w drodze jednogłośniego głosowania Umawiających się Stron.

4. Przyjęta zmiana jest przekazywana Umawiającym się Stronom przez rząd będący depozytariuszem w celu ratyfikacji, przyjęcia lub zatwierdzenia. O ratyfikacji, przyjęciu lub zatwierdzeniu zmiany powiadamia się na piśmie rząd będący depozytariuszem.

5. Zmiana wchodzi w życie w odniesieniu do tych Umawiających się Stron, które ją ratyfikowały, przyjęły lub zatwierdziły w trzydziestym dniu po otrzymaniu przez rząd będący depozytariuszem powiadomienia o jej ratyfikacji, przyjęciu lub zatwierdzeniu przez co najmniej siedem Umawiających się Stron. Następnie zmiana wchodzi w życie dla każdej innej Umawiającej się Strony trzydziestego dnia po złożeniu przez Umawiającą się Stronę dokumentu ratyfikacyjnego, przyjęcia lub zatwierdzenia zmiany.

Artykuł 16

Przyjęcie załączników

Postanowienia artykułu 15 dotyczące zmiany Konwencji stosują się również do propozycji, przyjęcia i wejścia w życie załącznika do Konwencji, z wyjątkiem przyjmowania przez Komisję załącznika określonego w artykule 7 większością trzech czwartych głosów Umawiających się Stron.

Artykuł 17

Zmiana załączników

1. Postanowienia artykułu 15 dotyczące zmiany Konwencji stosują się również do zmiany załącznika do Konwencji, z wyjątkiem przyjmowania przez Komisję zmian do załączników określonych w artykułach 3, 4, 5, 6 lub 7 większością trzech czwartych głosów Umawiających się Stron związanych tym załącznikiem.

2. Jeśli zmiana załącznika wiąże się ze zmianą Konwencji, zmiana załącznika jest regulowana tymi samymi postanowieniami, jakie stosuje się w przypadku zmiany Konwencji.

Artykuł 18

Przyjęcie dodatków

1. Jeśli proponowany dodatek jest związany ze zmianą Konwencji lub załącznika, zaproponowaną do przyjęcia zgodnie z artykułem 15 lub artykułem 17, propozycja, przyjęcie i wejście w życie tego dodatku jest regulowane tymi samymi postanowieniami, jakie stosuje się do propozycji, przyjęcia i wejścia w życie tej zmiany.

2. Jeśli proponowany dodatek jest związany z załącznikiem do Konwencji, zaproponowanym do przyjęcia zgodnie z artykułem 16, propozycja, przyjęcie i wejście w życie tego dodatku jest regulowane tymi samymi postanowieniami, jakie stosuje się do propozycji, przyjęcia i wejścia w życie tego załącznika.

Artykuł 19

Zmiana dodatków

1. Każda Umawiająca się Strona związana dodatkiem może zaproponować zmianę do tego dodatku. Tekst proponowanej zmiany jest przekazywany wszystkim Umawiającym się Stronom Konwencji za pośrednictwem sekretarza wykonawczego Komisji, jak przewidziano w artykule 15 ustęp 2.

2. Komisja przyjmuje zmianę do dodatku większością trzech czwartych głosów Umawiających się Stron związanych tym dodatkiem.

3. Zmiana do dodatku wchodzi w życie po upływie okresu 200 dni od daty jej przyjęcia przez te Umawiające się Strony, które są związane tym dodatkiem i nie powiadomiły w tym terminie na piśmie rządu będącego depozytariuszem, że nie są w stanie przyjąć zmiany, pod warunkiem że po upływie tego okresu trzy czwarte Umawiających się Stron związanych tym dodatkiem bądź głosowało za zmianą, bądź powiadomiło na piśmie rząd będący depozytariuszem, że są w stanie przyjąć zmianę.

4. Powiadomienie rządu będącego depozytariuszem na mocy ustępu 3 niniejszego artykułu może wskazywać, że Umawiająca się Strona nie jest w stanie przyjąć zmiany w odniesieniu do jednego lub więcej swoich terytoriów zależnych lub autonomicznych, do których stosuje się Konwencję.

5. Zmiana do dodatku staje się wiążąca w odniesieniu do każdej innej Umawiającej się Strony związanej dodatkiem, która powiadomiła na piśmie rząd będący depozytariuszem, że jest w stanie przyjąć zmianę od momentu powiadomienia lub po upływie okresu 200 dni od daty przyjęcia zmiany, w zależności od tego, który termin jest późniejszy.

6. Rząd będący depozytariuszem niezwłocznie powiadamia wszystkie Umawiające się Strony o każdym otrzymanym powiadomieniu.

7. Jeśli zmiana dodatku związana jest ze zmianą Konwencji lub załącznika, zmiana dodatku jest regulowana tymi samymi postanowieniami, jakie stosuje się w przypadku zmiany Konwencji lub załącznika.

Artykuł 20

Prawo głosu

1. Każdej Umawiającej się Stronie przysługuje w Komisji jeden głos.

2. Bez względu na postanowienia ustępu 1 niniejszego artykułu Wspólnota Europejska oraz inne regionalne organizacje integracji gospodarczej, w zakresie swoich kompetencji, mają prawo do liczby głosów równej liczbie Państw Członkowskich, które są Umawiającymi się Stronami Konwencji. Organizacje te nie korzystają z prawa głosu w przypadkach, gdy ich Państwa Członkowskie korzystają ze swoich praw i odwrotnie.

Artykuł 21

Zanieczyszczenie o charakterze transgranicznym

1. Jeśli zanieczyszczenie mające swoje źródło na terenie Umawiającej się Strony może szkodzić interesom jednej lub więcej pozostałych Umawiających się Stron Konwencji, zainteresowane Umawiające się Strony przeprowadzą konsultacje na wniosek jednej z nich w celu wynegocjowania umowy o współpracy.

2. Na wniosek zainteresowanej Umawiającej się Strony Komisja analizuje sytuację i może formułować zalecenia w celu osiągnięcia satysfakcjonującego rozwiązania.

3. Umowa określona w ustępie 1 niniejszego artykułu może między innymi określać obszary, do których ma ona zastosowanie, cele jakościowe przewidziane do osiągnięcia oraz metody osiągnięcia tych celów, w tym metody stosowania właściwych norm oraz informacje naukowo-techniczne, jakie mają być gromadzone.

4. Umawiające się Strony będące sygnatariuszami takiej umowy informują, za pośrednictwem Komisji, pozostałe Umawiające się Strony o jej znaczeniu oraz o postępie osiąganym w jej wprowadzaniu w życie.

Artykuł 22

Powiadamianie Komisji

Umawiające się Strony przekazują Komisji w regularnych odstępach czasu sprawozdanie dotyczące:

a) środków ustawodawczych, wykonawczych lub innych podejmowanych przez nie dla wprowadzenia w życie postanowień Konwencji oraz decyzji i zaleceń przyjętych na jej mocy,

w tym w szczególności środków podjętych w celu zapobiegania i sankcjonowania zachowania naruszającego te postanowienia;

- b) skuteczności środków określonych w literze a) niniejszego artykułu;
- c) problemów napotykanym w związku z wprowadzaniem w życie postanowień określonych w literze a) niniejszego artykułu.

Artykuł 23

Zgodność

Komisja:

- a) na podstawie sprawozdań okresowych określonych w artykule 22 oraz wszelkich innych sprawozdań składanych przez Umawiające się Strony ocenia ich zgodność z Konwencją oraz decyzjami i zaleceniami przyjętymi na jej mocy;
- b) w stosownych przypadkach, decyduje o podjęciu i wzywa do podjęcia kroków mających na celu zapewnienie pełnej zgodności z Konwencją oraz z decyzjami przyjętymi na jej mocy, a także do wspierania wykonania zaleceń, w tym środków mających na celu udzielenie pomocy Umawiającej się Stronie w wypełnieniu jej zobowiązań.

Artykuł 24

Regionalizacja

Komisja może zdecydować, że wszelkie decyzje lub zalecenia przyjęte przez nią stosuje się do całego obszaru morskiego lub jego określonej części oraz może przewidzieć stosowanie różnych harmonogramów, uwzględniając różnice między warunkami ekologicznymi i ekonomicznymi w różnych regionach i podregionach objętych Konwencją.

Artykuł 25

Podpisanie

Konwencja jest otwarta do podpisu w Paryżu od dnia 22 września 1992 roku do dnia 30 czerwca 1993 roku przez:

- a) Umawiające się Strony Konwencji z Oslo lub Konwencji paryskiej;
- b) każde inne państwo nadbrzeżne graniczące z obszarem morskim;
- c) każde państwo położone w górnym biegu cieków wodnych wpadających do obszaru morskiego;

- d) każdą regionalną organizacją integracji gospodarczej, której członkiem jest przynajmniej jedno państwo, do którego stosuje się którakolwiek z liter a)–c) niniejszego artykułu.

Artykuł 26

Ratyfikacja, przyjęcie lub zatwierdzenie

Konwencja podlega ratyfikacji, przyjęciu lub zatwierdzeniu. Dokumenty ratyfikacyjne, przyjęcia lub zatwierdzenia składa się Rządowi Republiki Francuskiej.

Artykuł 27

Przystąpienie

1. Po dniu 30 czerwca 1993 roku Konwencja jest otwarta do przystąpienia dla państw i regionalnych organizacji integracji gospodarczej określonych w artykule 25.

2. Umawiające się Strony mogą jednomyślnie zaprosić państwa lub regionalne organizacje integracji gospodarczej niewymienione w artykule 25 do przystąpienia do Konwencji. W przypadku takiego przystąpienia definicja obszaru morskiego, jeśli będzie to konieczne, jest zmieniana decyzją Komisji przyjętą jednogłośnie przez Umawiające się Strony. Każda taka zmiana wchodzi w życie po jednogłośnym zatwierdzeniu przez Umawiające się Strony trzydziestego dnia po otrzymaniu ostatniego powiadomienia przez rząd będący depozytariuszem.

3. Każde takie przystąpienie dotyczy Konwencji, w tym wszelkich załączników i dodatków, które zostały przyjęte do dnia przystąpienia chyba że w instrumencie przystąpienia zawarto wyraźną deklarację o nieprzyjęciu jednego lub kilku załączników innych niż załączniki I, II, III i IV.

4. Instrumenty przystąpienia składa się Rządowi Republiki Francuskiej.

Artykuł 28

Zastrzeżenia

Nie można wnosić żadnych zastrzeżeń do Konwencji.

Artykuł 29

Wejście w życie

1. Konwencja wchodzi w życie trzydziestego dnia następującego po dacie złożenia przez wszystkie Umawiające się Strony Konwencji z Oslo i wszystkie Umawiające się Strony Konwencji paryskiej dokumentów ratyfikacyjnych, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia.

2. W przypadku jakiegokolwiek państwa lub regionalnej organizacji integracji gospodarczej nieokreślonej w ustępie 1 niniejszego artykułu Konwencja wchodzi w życie zgodnie z ustępem 1 niniejszego artykułu lub trzydziestego dnia następującego po dacie złożenia dokumentu ratyfikacyjnego, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia przez to państwo lub regionalną organizację integracji gospodarczej, w zależności od tego, który termin jest późniejszy.

Artykuł 30

Wystąpienie

1. W dowolnym momencie po upływie dwóch lat od daty wejścia w życie Konwencji dla Umawiającej się Strony, ta Umawiająca się Strona może wystąpić z Konwencji poprzez pisemne powiadomienie rządu będącego depozytariuszem.

2. Jeśli nie przewidziano inaczej w załączniku innym niż załączniki I–IV do Konwencji każda Umawiająca się Strona może w każdym momencie po upływie dwóch lat od daty wejścia w życie takiego załącznika w odniesieniu do tej Umawiającej się Strony wycofać się z tego załącznika poprzez pisemne powiadomienie rządu będącego depozytariuszem.

3. Każde wystąpienie określone w ustępie 1 i 2 niniejszego artykułu staje się skuteczne po roku od daty otrzymania przez rząd będący depozytariuszem powiadomienia o wystąpieniu.

Artykuł 31

Zastąpienie Konwencji z Oslo oraz Konwencji paryskiej

1. Po wejściu w życie niniejsza Konwencja zastępuje Konwencję z Oslo oraz Konwencję paryską między Umawiającymi się Stronami.

2. Bez względu na ustęp 1 niniejszego artykułu, decyzje, zalecenia i wszelkie inne porozumienia przyjęte w ramach Konwencji z Oslo lub Konwencji paryskiej są nadal stosowane w niezmiennym charakterze prawnym w takim zakresie, w jakim są zgodne z Konwencją lub, jeśli nie są wyraźnie odwołane przez Konwencję, decyzje lub, w przypadku istniejących zaleceń, zalecenia podejmowane przyjmowane na jej mocy.

Artykuł 32

Rozstrzygnięcie sporów

1. Wszelkie spory między Umawiającymi się Stronami dotyczące interpretacji lub stosowania Konwencji, które nie mogą być rozstrzygnięte w inny sposób przez zainteresowane Umawiające się Strony, na przykład za pomocą dochodzenia lub pojednania na forum Komisji są, na wniosek tych Umawiających się Stron, przedkładane do arbitrażu zgodnie z warunkami ustanowionymi w niniejszym artykule.

2. O ile strony sporu nie zdecydują inaczej, procedura postępowania arbitrażowego określonego w ustępie 1 niniejszego artykułu jest zgodna z ustępami 3–10 niniejszego artykułu.

3. a) Na wniosek skierowany przez jedną Umawiającą się Stronę do drugiej Umawiającej się Strony zgodnie z ustępem 1 niniejszego artykułu powołuje się sąd arbitrażowy. Wniosek o postępowanie arbitrażowe określa przedmiot sporu, w szczególności artykuły Konwencji, których interpretacja lub stosowanie jest sporne.

b) Strona składająca wniosek informuje Komisję, że wystosowała wniosek o ustanowienie sądu arbitrażowego, określając drugą stronę oraz artykuły niniejszej Konwencji, których interpretacja lub stosowanie są w jej opinii sporne. Komisja przekazuje informacje otrzymane w ten sposób wszystkim Umawiającym się Stronom Konwencji.

4. Sąd arbitrażowy składa się z trzech członków: każda ze stron sporu wyznacza jednego arbitra; dwaj w ten sposób wyznaczeni arbitrzy wyznaczają za obopólną zgodą trzeciego arbitra, który będzie pełnił funkcję przewodniczącego sądu. Ten ostatni nie może być obywatelem żadnej ze stron sporu ani mieszkać stale na jej terytorium, ani być zatrudniony przez żadną z nich, ani być zaangażowany w sprawę w jakikolwiek inny sposób.

5. a) Jeśli przewodniczący sądu arbitrażowego nie został wyznaczony w terminie dwóch miesięcy od daty wyznaczenia drugiego arbitra, Przewodniczący Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości wyznacza go, na wniosek jednej ze stron, w terminie kolejnych dwóch miesięcy.

b) Jeśli jedna ze stron sporu nie wyznaczy arbitra w terminie dwóch miesięcy od otrzymania wniosku, druga ze stron może poinformować Przewodniczącego Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości, który wyznacza przewodniczącego sądu arbitrażowego w terminie kolejnych dwóch miesięcy. Po mianowaniu, przewodniczący trybunału arbitrażowego zwraca się do strony, która nie wyznaczyła arbitra, aby zrobiła to w ciągu dwóch miesięcy. Po upływie tego terminu informuje Przewodniczącego Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości, który dokonuje tego mianowania w terminie kolejnych dwóch miesięcy.

6. a) Sąd arbitrażowy decyduje zgodnie z zasadami prawa międzynarodowego i w szczególności z postanowieniami Konwencji.

b) Każdy sąd arbitrażowy ustanowiony na mocy postanowień niniejszego artykułu opracowuje własny regulamin.

c) Na wypadek sporu w kwestii czy sąd arbitrażowy posiada jurysdykcję, sprawa jest rozstrzygana w drodze decyzji sądu arbitrażowego.

7. a) Decyzje sądu arbitrażowego, zarówno dotyczące procedury, jak i kwestii spornej, podejmowane są większością głosów jego członków.
- b) Sąd arbitrażowy może podejmować wszelkie właściwe środki w celu ustalenia stanu faktycznego. Może, na wniosek jednej ze stron, zalecić niezbędne tymczasowe środki zabezpieczające.
- c) Jeśli dwa lub więcej sądów arbitrażowych ustanowionych na mocy postanowień niniejszego artykułu rozpatruje wnioski dotyczące takiego samego lub zbliżonego przedmiotu sporu, mogą informować się wzajemnie o procedurach ustalania stanu faktycznego i brać je pod uwagę o tyle, o ile jest to możliwe.
- d) Strony sporu zapewniają wszelkie środki niezbędne do skutecznego prowadzenia postępowania.
- e) Nieobecność lub niedotrzymanie zobowiązań przez jedną ze stron sporu nie stanowi przeszkody dla postępowania.
8. O ile sąd arbitrażowy nie określił inaczej ze względu na szczególne okoliczności sprawy, koszty sądu arbitrażowego, włączając wynagrodzenie jego członków, ponoszą strony sporu w równym stopniu. Sąd prowadzi zapis wszystkich wydatków oraz przedstawia ich końcowe zestawienie stronom.
9. Każda Umawiająca się Strona posiadająca interes o charakterze prawnym w przedmiocie sporu, który może być naruszony przez podjęte decyzje w danej sprawie, może za zgodą sądu włączyć się w tok postępowania.
10. a) Orzeczeniu sądu arbitrażowego towarzyszy uzasadnienie. Jest ono ostateczne i wiążące dla stron sporu.

- b) Wszelki spór, który może powstać między stronami w odniesieniu do interpretacji lub wykonania orzeczenia, może być przekazany do sądu arbitrażowego, który wydał orzeczenie, lub, jeśli nie jest to możliwe, innemu sądowi arbitrażowemu ustanowionemu w tym celu w taki sam sposób jak pierwszy.

Artykuł 33

Obowiązki rządu depozytariusza

Rząd będący depozytariuszem informuje Umawiające się Strony oraz sygnatariuszy Konwencji:

- a) o złożeniu dokumentów ratyfikacyjnych, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia, deklaracji nieprzyjęcia oraz powiadomień o wystąpieniu zgodnie z artykułami 26, 27 i 30;
- b) o dacie wejścia w życie Konwencji zgodnie z artykułem 29;
- c) o otrzymaniu powiadomień o przyjęciu, o złożeniu dokumentów ratyfikacyjnych, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia oraz wejściu w życie zmian do Konwencji oraz o przyjęciu i zmianie załączników lub dodatków, zgodnie z artykułami 15, 16, 17, 18 i 19.

Artykuł 34

Tekst oryginalny

Oryginał Konwencji, którego teksty francuski i angielski są na równi autentyczne, zostaje złożony Rządowi Republiki Francuskiej, który przesyła jego uwierzytelnione odpisy Umawiającym się Stronom i sygnatariuszom Konwencji oraz składa uwierzytelniony odpis Sekretarzowi Generalnemu Narodów Zjednoczonych w celu rejestracji i publikacji zgodnie z artykułem 102 Karty Narodów Zjednoczonych.

NA DOWÓD CZEGO, niżej podpisani, odpowiednio umocowani w tym celu przez swoje rządy, podpisali niniejszą Konwencję.

Sporządzono w Paryżu, dnia dwudziestego drugiego września 1992 roku.

ZAŁĄCZNIK I

ZAPOBIEGANIE ORAZ ELIMINACJA ZANIECZYSZCZENIA ZE ŹRÓDEŁ LĄDOWYCH*Artykuł 1*

1. Przyjmując programy oraz środki do celów niniejszego załącznika Umawiające się Strony wymagają, indywidualnie lub wspólnie, stosowania:

- najlepszych dostępnych technik dla źródeł punktowych,
- najlepszej praktyki ekologicznej dla źródeł punktowych i rozproszonych,

włącznie z, w miarę potrzeb, czystą technologią.

2. Ustanawiając priorytety oraz w trakcie oceniania rodzaju i zakresu programów i środków oraz ich ram czasowych Umawiające się Strony korzystają z kryteriów podanych w dodatku 2.

3. Umawiające się Strony podejmują środki zapobiegawcze w celu zminimalizowania ryzyka zanieczyszczenia powodowanego wypadkami.

4. Przyjmując programy i środki w odniesieniu do substancji radioaktywnych, w tym odpadów, Umawiające się Strony biorą również pod uwagę:

- a) zalecenia innych właściwych międzynarodowych organizacji i agencji;
- b) procedury monitoringu zalecane przez te międzynarodowe organizacje i agencje.

Artykuł 2

1. Zrzuty ze źródeł punktowych do obszaru morskiego oraz uwalnianie do wody lub powietrza, które docierają do oraz mogą mieć negatywny wpływ na obszar morski podlegają ściśle zezwoleniu lub rozporządzeniu właściwych władz Umawiających się Stron. Takie zezwolenie lub rozporządzenie, w szczególności, wprowadza w życie odpowiednie decyzje Komisji, które są wiążące dla odnośnej Umawiającej się Strony.

2. Umawiające się Strony zapewniają system regularnego monitoringu oraz inspekcji przez swoje właściwe władze w celu oceny zgodności z zezwoleniami oraz rozporządzeniami dotyczącymi uwalniania do wody lub powietrza.

Artykuł 3

Do celów niniejszego załącznika obowiązkiem Komisji jest między innymi sporządzenie:

- a) planów redukcji oraz stopniowego wycofywania substancji toksycznych, trwałych i podatnych na bioakumulację pochodzących ze źródeł lądowych;
  - b) w stosownych przypadkach, programów i środków dla redukcji wkładów składników pokarmowych ze źródeł miejskich, przemysłowych, rolnych i innych źródeł.
-

ZAŁĄCZNIK II

ZAPOBIEGANIE ORAZ ELIMINACJA ZANIECZYSZCZENIA PRZEZ ZATAPIANIE LUB SPALENIE

Artykuł 1

Niniejszy załącznik nie stosuje się do żadnego rozmyślnego usunięcia do obszaru morskiego:

- a) odpadów lub innych materiałów pochodzących z oddalonych od brzegu instalacji;
- b) oddalonych od brzegu instalacji oraz oddalonych od brzegu rurociągów.

Artykuł 2

Spalanie jest zabronione.

Artykuł 3

1. Zabronione jest zatapianie wszelkich odpadów i innych materiałów, z wyjątkiem odpadów lub innych materiałów wymienionych w ustępach 2 i 3 niniejszego artykułu.
2. Wykaz określony w ustępie 1 niniejszego artykułu jest następujący:
  - a) urobek z pogłębiania dna;
  - b) materiały obojętne pochodzenia naturalnego, które są stałe, chemicznie nieprzetworzony materiał geologiczny, w przypadku którego jest mało prawdopodobne, że jego składniki chemiczne zostaną uwolnione do środowiska morskiego;
  - c) osady ściekowe do dnia 31 grudnia 1998 roku;
  - d) odpady rybne pochodzące z przemysłowego przetwarzania ryb;
  - e) statki lub statki powietrzne, najpóźniej do dnia 31 grudnia 2004 roku.
3. a) Zabronione jest zatapianie substancji, w tym odpadów, o niskim lub średnim poziomie radioaktywności.
  - b) Jako wyjątek od punktu 3 litera a) niniejszego artykułu, te Umawiające się Strony, Zjednoczone Królestwo i Francja, które chcą zachować możliwość wyjątku od punktu 3 litera a) w żadnym razie nie przed upływem okresu 15 lat od dnia 1 stycznia 1993 roku na posiedzeniu Komisji na szczeblu ministerialnym w 1997 roku przedstawiają sprawozdanie w sprawie kroków podjętych w celu zbadania alternatywnych opcji lądowych.
  - c) Przed upływem tego okresu 15 lat Komisja decyduje jednogłośnie o niekontynuowaniu wyjątku przewidzianego w punkcie 3 litera b), podejmuje ona decyzję na podstawie artykułu 13 Konwencji w sprawie przedłużenia o 10 lat po dniu 1 stycznia 2008 roku okresu zakazu, po którym odbędzie się kolejne posiedzenie Komisji na szczeblu ministerialnym. Te Umawiające się Strony wymienione w punkcie 3 litera b) niniejszego artykułu, które w dalszym ciągu będą chciały zachować możliwość określoną w punkcie 3 litera b) na posiedzeniach Komisji na szczeblu ministerialnym organizowanych w dwuletnich odstępach począwszy od 1999 roku, przedstawiają sprawozdanie w sprawie postępu w ustalaniu alternatywnych opcji lądowych oraz w sprawie wyników badań naukowych, które wskazują, że wszelkie potencjalne operacje zatapiania nie wywoływałyby zagrożeń dla zdrowia ludzkiego, szkody dla zasobów żywych lub ekosystemów morskich, zniszczenia walorów rekreacyjnych lub przeszkody dla innych zgodnych z prawem sposobów wykorzystania morza.

Artykuł 4

1. Umawiające się Strony zapewniają, że:
  - a) żadne odpady lub inne materiały wymienione w artykule 3 ustęp 2 niniejszego załącznika nie są zatapiane bez zezwolenia wydanego przez ich właściwe władze lub rozporządzenia;
  - b) takie zezwolenie lub rozporządzenie jest zgodne z odpowiednimi mającymi zastosowanie kryteriami, wytycznymi oraz procedurami przyjętymi przez Komisję zgodnie z artykułem 6 niniejszego załącznika;
  - c) w celu uniknięcia sytuacji gdy takie same operacje zatapiania są dopuszczane lub regulowane przez więcej niż jedną Umawiającą się Stronę, ich właściwe władze zasięgają opinii, gdzie właściwe, przed udzieleniem zezwolenia lub zastosowaniem rozporządzenia.
2. Każde zezwolenie lub rozporządzenie na mocy ustępu 1 niniejszego artykułu nie zezwala na zatapianie statków lub statków powietrznych zawierających substancje, które powodują lub mogą powodować zagrożenie dla zdrowia ludzkiego, szkodzą żywym zasobom i ekosystemom morskim, niszczą walory rekreacyjne lub wpływają na inne zgodne z prawem sposoby wykorzystania morza.

3. Każda z Umawiających się Stron zachowuje oraz przesyła do Komisji zapisy dotyczące charakteru oraz ilości odpadów lub innych materiałów zatapianych zgodnie z ustępem 1 niniejszego artykułu oraz dotyczące dat, miejsc i metod zatapiania.

Artykuł 5

Nie umieszcza się materiałów w obszarze morskim do celów innych niż te, dla których zostały oryginalnie zaprojektowane lub skonstruowane bez zezwolenia lub rozporządzenia właściwych władz odpowiedzialnej Umawiającej się Strony. Takie zezwolenie lub rozporządzenie jest zgodnie z odpowiednimi mającymi zastosowanie kryteriami, wytycznymi oraz procedurami przyjętymi przez Komisję zgodnie z artykułem 6 niniejszego załącznika. Postanowienie to nie jest stosowane do zezwalania zatapiania odpadów lub innych materiałów zakazanego w inny sposób na mocy niniejszego załącznika.

Artykuł 6

Do celów niniejszego załącznika obowiązkiem Komisji jest, między innymi, opracowanie i przyjęcie kryteriów, wytycznych i procedur dotyczących zatapiania odpadów lub innych materiałów wymienionych w artykule 3 ustęp 2 oraz umieszczania materiałów określonych w artykule 5 niniejszego załącznika, w celu zapobiegania i eliminacji zanieczyszczenia.

Artykuł 7

Postanowienia niniejszego załącznika dotyczące zatapiania nie mają zastosowania w przypadku siły wyższej, w wyniku działania pogody lub innej przyczyny, gdy zagrożone jest bezpieczeństwo życia ludzkiego lub statku albo statku powietrznego. Takie zatapianie przeprowadzane jest w sposób minimalizujący prawdopodobieństwo uszkodzenia zdrowia ludzkiego lub życia morskiego i zostaje niezwłocznie zgłoszone Komisji, wraz z pełnymi szczegółami okoliczności, charakteru i ilości zatapianych odpadów lub innych materiałów.

Artykuł 8

Umawiające się Strony podejmują właściwe środki, zarówno indywidualnie jak i w ramach właściwych organizacji międzynarodowych w celu zapobiegania i eliminacji zanieczyszczenia wynikającego z porzucenia statków lub statków powietrznych na obszarze morskim spowodowanego wypadkami. W przypadku braku odpowiednich wskazówek z takich organizacji międzynarodowych środki podjęte przez poszczególne Umawiające się Strony powinny być oparte na takich wytycznych, jakie może przyjąć Komisja.

Artykuł 9

W sytuacji wyjątkowej, jeśli Umawiająca się Strona uważa, że odpady lub inne materiały, których zatapianie jest zakazane na mocy niniejszego załącznika nie mogą zostać usunięte na lądzie bez akceptowalnego niebezpieczeństwa lub szkody, niezwłocznie zasięga ona opinii innych Umawiających się Stron w celu znalezienia najbardziej satysfakcjonujących metod składowania lub najbardziej satysfakcjonujących środków zniszczenia lub usuwania w najczęściej występujących warunkach. Umawiająca się Strona powiadamia Komisję o krokach podjętych po tych konsultacjach. Umawiające się Strony zobowiązują się do wzajemnej pomocy w takich sytuacjach.

Artykuł 10

1. Każda z Umawiających się Stron zapewnia zgodność z postanowieniami niniejszego załącznika:
  - a) statków lub statków powietrznych zarejestrowanych na jej terytorium;
  - b) statków lub statków powietrznych załadowujących na jej terytorium odpady lub inne materiały, które mają zostać zatopione lub spalone;
  - c) statków lub statków powietrznych, które uważa się że są zaangażowane w zatapianie lub spalanie na jej wodach wewnętrznych lub na jej morzu terytorialnym lub w części morza leżącej poza oraz przylegającej do morza terytorialnego pod jurysdykcją państwa nadbrzeżnego w zakresie uznawanym przez prawo międzynarodowe.
2. Każda z Umawiających się Stron wydaje instrukcje dla statków i statków powietrznych swojej inspekcji morskiej oraz innych właściwych służb w zakresie składania sprawozdań do władz z wszelkich wypadków lub warunków na obszarze morskim, które wzbudzają podejrzenie, że nastąpiło lub może nastąpić zatapianie naruszające postanowienia niniejszego załącznika. Każda Umawiająca się Strona, której władze otrzymują takie sprawozdanie, o ile uzna to za właściwe, odpowiednio informuje pozostałe zainteresowane Umawiające się Strony.
3. Postanowienia niniejszego załącznika nie ograniczają suwerennego immunitetu, do którego uprawnione są niektóre statki na mocy prawa międzynarodowego.

ZAŁĄCZNIK III

ZAPOBIEGANIE ORAZ ELIMINACJA ZANIECZYSZCZENIA ZE ŹRÓDEŁ ODDALONYCH OD BRZEGU*Artykuł 1*

Niniejszy załącznik nie stosuje się do rozmyślnego usunięcia na obszarze morskim:

- a) odpadów lub innych materiałów ze statków lub statków powietrznych;
- b) statków lub statków powietrznych.

Artykuł 2

1. Przyjmując programy i środki do celów niniejszego załącznika Umawiające się Strony wymagają, indywidualnie lub wspólnie, stosowania:

- a) najlepszych dostępnych technik;
- b) najlepszej praktyki ekologicznej;

włącznie z, w miarę potrzeb, czystą technologią.

2. Ustalając priorytety oraz oceniając rodzaj i zakres programów i środków oraz ich ramy czasowe, Umawiające się Strony stosują kryteria podane w dodatku 2.

Artykuł 3

1. Wszelkie zatapianie odpadów lub innych materiałów z oddalonych od brzegu instalacji jest zabronione.
2. Niniejszy zakaz nie dotyczy zrzutów lub emisji ze źródeł oddalonych od brzegu.

Artykuł 4

1. Wykorzystanie lub zrzut lub emisja ze źródeł oddalonych od brzegu substancji, które mogą docierać do i negatywnie wpływać na obszar morski podlegają ściśle zezwoleniu lub rozporządzeniu właściwych władz Umawiających się Stron. Takie zezwolenie lub rozporządzenie, w szczególności, wprowadza w życie odpowiednie mające zastosowanie decyzje, zalecenia oraz wszelkie inne porozumienia przyjęte na mocy Konwencji.

2. Właściwe władze Umawiających się Stron zapewniają system monitoringu oraz inspekcji w celu oceny zgodności z zezwoleniem lub rozporządzeniem, przewidzianym w artykule 4 ustęp 1 niniejszego załącznika.

Artykuł 5

1. Niewykorzystywane oddalone od brzegu instalacje lub niewykorzystywane oddalone od brzegu rurociągi nie mogą być zatapiane oraz niewykorzystywane oddalone od brzegu instalacje nie mogą zostać pozostawione w całości lub w części na obszarze morskim bez zezwolenia wydanego przez właściwe władze odpowiedniej Umawiającej się Strony na zasadzie jednostkowych przypadków. Umawiające się Strony zapewniają, że ich władze udzielając takich zezwoleń, wprowadzają w życie odpowiednie mające zastosowanie decyzje, zalecenia oraz wszystkie inne porozumienia przyjęte na mocy Konwencji.

2. Nie wydaje się takiego zezwolenia, jeśli niewykorzystywane oddalone od brzegu instalacje lub niewykorzystywane oddalone od brzegu rurociągi zawierają substancje, które powodują lub mogą powodować zagrożenia dla zdrowia ludzkiego, szkodę dla żywych zasobów i ekosystemów morskich, niszczą walory rekreacyjne lub wpływają na inne prawnie dozwolone sposoby wykorzystania morza.

3. Każda z Umawiających się Stron, która zamierza podjąć decyzję o wydaniu zezwolenia na zatopienie niewykorzystywanych oddalonych od brzegu instalacji lub niewykorzystywanych oddalonych od brzegu rurociągów umieszczonych na obszarze morskim po dniu 1 stycznia 1998 roku, za pośrednictwem Komisji, informuje inne Umawiające się Strony o swoich przyczynach zaakceptowania takiego zatopienia, w celu umożliwienia konsultacji.

4. Każda z Umawiających się Stron zachowuje zapisy oraz przesyła do Komisji sprawozdania dotyczące zatopionych niewykorzystywanych oddalonych od brzegu instalacji lub niewykorzystywanych oddalonych od brzegu rurociągów oraz pozostawionych na miejscu niewykorzystywanych oddalonych od brzegu instalacji zgodnie z postanowieniami niniejszego artykułu oraz dotyczące dat, miejsc i metod zatapiania.

Artykuł 6

Artykułów 3 i 5 niniejszego załącznika nie stosuje się w przypadku siły wyższej, w wyniku działania pogody lub we wszystkich innych przypadkach, gdy zagrożone jest bezpieczeństwo życia ludzkiego lub oddalonej od brzegu instalacji. Takie zatopienie przeprowadzane jest w sposób minimalizujący prawdopodobieństwo uszkodzenia zdrowia ludzkiego lub życia morskiego i jest niezwłocznie zgłaszane Komisji, wraz z pełnymi szczegółami okoliczności oraz rodzaju i ilości zatopionych materiałów.

Artykuł 7

Umawiające się Strony podejmują właściwe środki, zarówno indywidualnie jak i w ramach właściwych organizacji międzynarodowych, w celu zapobiegania i eliminacji zanieczyszczenia wynikającego ze spowodowanego wypadkami porzucenia oddalonych od brzegu instalacji na obszarze morskim. W przypadku braku odpowiednich wskazówek z takich organizacji międzynarodowych środki podjęte przez poszczególne Umawiające się Strony powinny być oparte na takich wytycznych, jakie może przyjąć Komisja.

Artykuł 8

Nie jest możliwe umieszczenie niewykorzystywanych oddalonych od brzegu instalacji lub niewykorzystywanych oddalonych od brzegu rurociągów na obszarze morskim do celów innych niż te, dla których zostały oryginalnie zaprojektowane lub skonstruowane bez wcześniejszego zezwolenia lub rozporządzenia właściwych władz odpowiedniej Umawiającej się Strony. Takie zezwolenie lub rozporządzenie jest zgodne z odpowiednimi mającymi zastosowanie kryteriami, wytycznymi oraz procedurami przyjętymi przez Komisję zgodnie z artykułem 10 litera d) niniejszego załącznika. Postanowienie to nie jest stosowane do zezwalania na zatopienie niewykorzystywanych oddalonych od brzegu instalacji lub niewykorzystywanych oddalonych od brzegu rurociągów z naruszeniem postanowień niniejszego załącznika.

Artykuł 9

1. Każda z Umawiających się Stron wydaje instrukcje dla statków i statków powietrznych swojej inspekcji morskiej oraz innych właściwych służb w zakresie składania sprawozdań do władz z wszelkich wypadków lub warunków na obszarze morskim, które wzbudzają podejrzenie, że nastąpiło lub może nastąpić naruszenie postanowień niniejszego załącznika. Każda Umawiająca się Strona, której władze otrzymują takie sprawozdanie, o ile uzna to za właściwe, odpowiednio informuje pozostałe zainteresowane Umawiające się Strony.

2. Postanowienia niniejszego załącznika nie ograniczają suwerennego immunitetu, do którego uprawnione są niektóre statki na mocy prawa międzynarodowego.

Artykuł 10

Do celów niniejszego załącznika obowiązkiem Komisji jest między innymi:

- a) zbieranie informacji o substancjach, które są wykorzystywane w działalności przybrzeżnej oraz uzgodnienie, na podstawie tych informacji, wykazu substancji do celów artykułu 4 ustęp 1 niniejszego załącznika;
- b) sporządzenie wykazu substancji, które są toksyczne, trwałe i podatne na bioakumulację oraz opracowywanie planów redukcji i wycofywania ich stosowania lub zrzutu z oddalonych od brzegu źródeł;
- c) opracowanie kryteriów, wytycznych oraz procedur w celu zapobiegania zanieczyszczeniu przez zatapianie niewykorzystywanych oddalonych od brzegu instalacji lub niewykorzystywanych oddalonych od brzegu rurociągów oraz pozostawianie na miejscu oddalonych od brzegu instalacji na obszarze morskim;
- d) opracowanie kryteriów, wytycznych oraz procedur dotyczących umieszczania niewykorzystywanych oddalonych od brzegu instalacji lub niewykorzystywanych oddalonych od brzegu rurociągów, określonych w artykule 8 niniejszego załącznika, w celu zapobiegania i eliminacji zanieczyszczenia.

ZAŁĄCZNIK IV

OCENA JAKOŚCI ŚRODOWISKA MORSKIEGO

Artykuł 1

1. Do celów niniejszego załącznika „monitoring” oznacza powtarzalny pomiar:
  - a) jakości środowiska morskiego oraz każdego z jego składników takich jak woda, osady oraz fauna i flora danego miejsca;
  - b) działań lub wpływów środowiska naturalnego lub wpływów antropogenicznych, które mogą oddziaływać na jakość środowiska morskiego;
  - c) skutków takich działań i wpływów.
2. Monitoring może być podejmowany albo do celów zapewnienia zgodności z Konwencją w celu zidentyfikowania wzorców i tendencji lub do celów badawczych.

Artykuł 2

Do celów niniejszego załącznika, Umawiające się Strony:

- a) współpracują w przeprowadzaniu programów monitoringu oraz przedstawiają dane z wynikami do Komisji;
- b) spełniają zasady zapewnienia jakości oraz uczestniczą w wykonywaniu interkalibracji;
- c) stosują i rozwijają, indywidualnie lub najlepiej wspólnie, inne należycie potwierdzone narzędzia oceny naukowej, takie jak modelowanie, teledetekcja oraz strategie progresywnej oceny ryzyka;
- d) przeprowadzają, indywidualnie lub najlepiej wspólnie, badania uważane za niezbędne do oceny jakości środowiska morskiego oraz do zwiększenia wiedzy i zrozumienia naukowego środowiska morskiego, w szczególności wzajemnych oddziaływań między wpływami, stężeniem i skutkami;
- e) uwzględniają postęp naukowy, który uważany jest za użyteczny do celów takiej oceny oraz został osiągnięty w innym miejscu bądź z inicjatywy indywidualnych badaczy oraz instytucji badawczych bądź innych krajowych i międzynarodowych programów badawczych bądź pod auspicjami Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej lub innych regionalnych organizacji integracji gospodarczej.

Artykuł 3

Do celów niniejszego załącznika obowiązkiem Komisji jest między innymi:

- a) zdefiniowanie i wykonanie programów opartych na współpracy monitoringu oraz badań związanych z oceną, ustalenie kodeksów praktyki dla kierowania uczestnikami w przeprowadzaniu tych programów monitoringu oraz w celu zatwierdzania przedstawiania i interpretacji ich wyników;
- b) przeprowadzanie ocen z uwzględnieniem wyników odpowiedniego monitoringu oraz badań oraz danych dotyczących wpływu substancji lub energii do obszaru morskiego, które są dostarczane na mocy innych załączników do Konwencji, jak również innych istotnych informacji;
- c) korzystanie, gdzie sytuacja tego wymaga, z doradztwa lub usług właściwych organizacji regionalnych oraz innych właściwych organizacji międzynarodowych oraz właściwych organów w celu zastosowania najnowszych wyników badań naukowych;
- d) współpraca z właściwymi organizacjami regionalnymi oraz innymi właściwymi organizacjami międzynarodowymi w przeprowadzaniu ocen statusu jakości.

Dodatek 1

Kryteria definiowania praktyk i technik wymienionych w artykule 2 ustęp 3 litera b) podpunkt i) Konwencji*Najlepsze dostępne techniki*

1. Wykorzystywanie najlepszych dostępnych technik podkreśla zastosowanie technologii bezodpadowych, jeśli są one dostępne.
2. Pojęcie „najlepsze dostępne techniki” oznacza najnowszy etap rozwoju (stan techniki) procesów, urządzeń lub metod działania, które wskazują na przydatność w praktyce danego środka służącego do ograniczenia zrzutów, emisji i odpadów. Przy ustalaniu, czy zespół procesów, urządzeń i metod działania stanowi najlepszą dostępną technikę, w przypadkach ogólnych lub indywidualnych, należy szczególnie wziąć pod uwagę:
  - a) porównywalne procesy, urządzenia i metody działania, jakie ostatnio z powodzeniem wypróbowywano;
  - b) postęp technologiczny i zmiany w wiedzy naukowej i świadomości;
  - c) gospodarcze możliwości wprowadzania takich technik;
  - d) terminy instalacji zarówno w nowych, jak i istniejących zakładach;
  - e) charakter oraz wielkość danych zrzutów i emisji.
3. Z powyższego wynika, że znaczenie pojęcia „najlepsze dostępne techniki” w przypadku danego procesu, będzie z czasem ulegało zmianie w świetle postępu technologicznego, czynników ekonomicznych i społecznych, jak również zmian w zakresie wiedzy i rozumienia naukowego.
4. Jeśli ograniczenie zrzutów i emisji wynikające z wykorzystania najlepszych dostępnych technik nie prowadzi do zadawalających wyników w odniesieniu do środowiska, należy zastosować dodatkowe środki.
5. „Techniki” obejmują zarówno wykorzystywanie technologii jak i sposób, w jaki instalacje są zaprojektowane, zbudowane, utrzymywane, używane oraz wycofywane z użytkowania.

Najlepsza praktyka ekologiczna

6. Pojęcie „najlepszej praktyki ekologicznej” oznacza stosowanie najbardziej odpowiedniej kombinacji środków i strategii kontroli środowiskowej. Przy wyborze dla poszczególnych przypadków powinien zostać rozpatrzony stopniowany zakres środków:
  - a) dostarczanie informacji i edukacja opinii publicznej oraz użytkowników o konsekwencjach dla środowiska wyboru poszczególnych działań oraz wyboru produktów, ich wykorzystania oraz ich ostatecznego usunięcia;
  - b) rozwój i stosowanie kodeksu dobrej praktyki ekologicznej, który obejmuje wszystkie aspekty działania w cyklu życia produktu;
  - c) obowiązkowe stosowanie etykiet informujących użytkowników o ryzyku środowiskowym związanym z produktem, jego wykorzystaniem oraz ostatecznym usunięciem;
  - d) oszczędzanie zasobów, w tym energii;
  - e) powszechne udostępnianie systemów zbierania i usuwania;
  - f) unikanie wykorzystania niebezpiecznych substancji lub produktów oraz unikanie tworzenia odpadów niebezpiecznych;
  - g) recykling, odzyskiwanie i ponowne wykorzystanie;
  - h) stosowanie instrumentów ekonomicznych do działań, produktów lub grup produktów;
  - i) ustanawianie systemu pozwoleń, obejmującego zakres ograniczeń lub zakazów.
7. Określając kombinację środków stanowiących najlepszą praktykę ekologiczną, w ujęciu ogólnym lub w poszczególnych przypadkach, należy szczególnie wziąć pod uwagę:
  - a) zagrożenie środowiska przez produkt i jego produkcję, wykorzystanie oraz ostateczne usunięcie;

- b) zastępowanie przez mniej zanieczyszczające działania lub substancje;
  - c) skalę wykorzystania;
  - d) potencjalną korzyść lub stratę dla środowiska wynikającą z zastępczych materiałów lub działań;
  - e) postęp i zmiany w wiedzy naukowej i zrozumieniu;
  - f) terminy wprowadzenia;
  - g) implikacje społeczne i gospodarcze.
8. Z powyższego wynika, że znaczenie pojęcia najlepsza praktyka ekologiczna w przypadku konkretnego źródła będzie z czasem ulegało zmianie w świetle postępu technologicznego, czynników ekonomicznych i społecznych, jak również zmian w zakresie wiedzy i rozumienia naukowego.
9. Jeśli ograniczenie wpływów wynikające ze stosowania najlepszej praktyki ekologicznej nie prowadzi do zadowalających wyników w odniesieniu do środowiska, należy zastosować dodatkowe środki oraz ponownie zdefiniować pojęcie najlepszej praktyki ekologicznej.
-

Dodatek 2

Kryteria wymienione w artykule 1 ustęp 2 załącznika I oraz w artykule 2 ustęp 2 załącznika III

1. Przy ustalaniu priorytetów oraz ocenie rodzaju i zakresu programów i środków oraz ich ram czasowych Umawiające się Strony stosują podane poniżej kryteria:
    - a) trwałość;
    - b) toksyczność lub inne szkodliwe własności;
    - c) tendencja do bioakumulacji;
    - d) radioaktywność;
    - e) stosunek między zaobserwowanymi lub (w przypadku gdy nie są jeszcze dostępne wyniki obserwacji) przewidywanymi stężeniami a stężeniami, które nie dają obserwowalnych skutków;
    - f) ryzyko eutrofizacji wywołane przez człowieka;
    - g) znaczenie transgraniczne;
    - h) ryzyko niepożądanych zmian w ekosystemie morskim oraz nieodwracalność lub trwałość skutków;
    - i) poważne zakłócenia zbiorów owoców morza lub inne zgodne z prawem sposoby wykorzystania morza;
    - j) skutki dla smaku i/lub zapachu produktów pochodzących z morza spożywanych przez ludzi lub skutki dla zapachu, koloru, przejrzystości lub innych cech wody w środowisku morskim;
    - k) sposób rozchodzenia się (tj. ilości, struktura wykorzystania i możliwość dotarcia do środowiska morskiego);
    - l) niespełnianie środowiskowych celów jakościowych.
  2. Kryteria te nie mają koniecznie równego znaczenia dla rozpatrywania poszczególnych substancji lub grup substancji.
  3. Powyższe kryteria wskazują, że substancje będące przedmiotem programów i środków obejmują:
    - a) metale ciężkie i ich związki;
    - b) związki fluorowcoorganiczne (oraz substancje, które mogą tworzyć takie związki w środowisku wodnym);
    - c) związki organiczne fosforu i krzemu;
    - d) biocydy takie jak pestycydy, środki grzybobójcze, herbicydy, środki owadobójcze, slimicydy oraz chemikalia stosowane między innymi do konserwacji drewna, ściery drzewnego, celulozy, papieru, skór i wyrobów włókienniczych;
    - e) oleje i węglowodory ropopochodne;
    - f) związki azotu i fosforu;
    - g) substancje radioaktywne, łącznie z odpadami;
    - h) syntetyczne materiały trwałe, które mogą unosić się na powierzchni, pozostawać w zawieszeniu lub tonąć.
-